

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Kůchlerovou,
Ph.D. ve věci

žalobce: A. S.
zastoupený J. S.

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 24. srpna 2022, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou napadeným rozhodnutím zamítla žalovaná námitky žalobce směřující proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 4. 2022, č. j. X (dále jen „prvoinstanční rozhodnutí“), kterým byla žalobci zamítnuta žádost o invalidní důchod podle ustanovení § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném do 31. 8. 2022 (dále jen „ZDP“). Žalovaná tak rozhodla na podkladě posudku České správy sociálního zabezpečení, pracoviště Hradec Králové, ze dne 16. 8. 2022, podle něhož žalobce není invalidní, neboť

z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost pouze o 30 %.

2. Rozhodující příčinou jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti je chronický vertebrogenní algický syndrom bederní se spíše pseudoradikulární projekcí bolestí do pravé dolní končetiny (L5/S1), bez jasného vysvětlujícího korelátu na CT LS páteře, a jedná se o zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII (postižení svalové a kosterní soustavy), oddíle D (dorzopatie a spondylopatie), položce 1b (bolestivý syndrom páteře včetně stavů po operaci páteře nebo po úrazech páteře, degenerativní změny páteře, výhřezy meziobratlových plotének – s lehkým funkčním postižením) vyhlášky č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 359/2009 Sb.“), pro které se stanovuje procentní míra poklesu pracovní schopnosti na horní hranici procentního rozmezí, tj. ve výši 20 %. Vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu se podle § 3 odst. 1 citované vyhlášky zvyšuje tato hodnota o 10 %.
3. Dle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Hradec Králové ze dne 12. 4. 2022 tedy nebyl žalobce invalidní (tj. z důvodu jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nenastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %), a tento posudkový závěr byl potvrzen i posudkem o invaliditě České správy sociálního zabezpečení. Invalidita je jednou z nutných podmínek pro vznik nároku na invalidní důchod.

II. Obsah žaloby

4. Žalobce ve své žalobě namítl, že napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu, neboť posudkový lékař ČSSZ ve svém posudku, který je nedílnou součástí napadeného rozhodnutí, nezhodnotil žalobcovu celkovou výkonost, pohyblivost a jeho schopnost vykonávat denní aktivity vzhledem k položce kapitoly VI přílohy vyhlášky č. 359/2009 Sb. Žalobcův zdravotní stav se od ledna 2020 (počátku dočasné pracovní neschopnosti) zhoršuje, dochází k deformaci páteře a posunu obratlů, omezení pohyblivosti páteře i všech končetin, k otokům kolen a loktů do takové míry, že žalobce již není schopen se sám o sebe postarat. Stejně tak došlo k významnému zhoršení jeho psychického stavu a vyskytly se u něho silné migrény. Žalobce též předložil další lékařskou dokumentaci, a to lékařskou zprávu ze dne 7. 9. 2022, lékařskou zprávu ze dne 6. 9. 2022, lékařskou zprávu ze dne 19. 10. 2022 a lékařskou zprávu ze dne 23. 10. 2022.
5. Žalovaná se k podané žalobě písemně nevyjádřila.

III. Jednání před soudem

6. Dne 31. 5. 2023 se konalo jednání u krajského soudu, kterého se zúčastnily zástupkyně žalobce a pověřená pracovnice žalované. Obě setrvaly na svých dosavadních procesních návrzích.
7. V průběhu jednání dne 31. 5. 2023 krajský soud provedl důkaz posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Hradci Králové (dále jen „PK“) složené z posudkového lékaře MUDr. E. K., MUDr. T. S. (psychiatra) a tajemnice Bc. L. Š., která

podala posudek na základě § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOPSZ“). Posudek byl vypracován dne 21. 3. 2023 a komise uvedla, že za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti považuje **chronický vertebrogenní algický syndrom bederní oblasti páteře s pseudoradikulární projekcí bolestí do pravé dolní končetiny, bez prokázaného kompresivního kořenového syndromu, bez funkčně významně objektivně prokázaného somatického postižení**, a procentní míru poklesu pracovní schopnosti stanovuje podle kapitoly XIII, oddílu E, položky 1b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. na 20 %, a vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu ji dle § 3 citované vyhlášky zvyšuje o 10 %, tj. na celkových 30 %. Při jednání komise dne 15. 3. 2023 byl žalobce přešetřen též odborným neurologem – MUDr. Z.. Komise též ve svém posudku zohlednila i doložené lékařské zprávy a nálezy, které byly vydány po datu napadeného rozhodnutí, nicméně bez vlivu na hodnocení míry poklesu pracovní schopnosti do data vydání napadeného rozhodnutí. **Projevy žalovaného byly PK vyhodnoceny v mnoha směrech jako atypické, bizarní, bez klinického korelátu s mizením při odvedení pozornosti, ve vztahu k bolestem páteře byly prokázány pouze lehčí degenerativní změny, které však neodůvodňují žalobcem subjektivně uváděné obtíže.** PK z medicínského hlediska hraničně hodnotí, že při uvedených subjektivních obtížích, s popsány klinickými projevy dynamiky páteře, mírné svalové dysbalance se jedná o funkčně lehké postižení. Dle PK pro případné došetření uváděných těžkých subjektivních obtíží a jejich dopadu na fyzické i duševní schopnosti žalobce při minimálním, resp. max. lehkém organickém nález, je nutné zvážit diagnostickou hospitalizaci, aby bylo možné zjistit, zda sledované skutečnosti mají odpovídající klinický korelát, jak často a jakým způsobem se projevují, popř. zda jsou reálné. Žalobce i přes těžké subjektivní stesky dosud hospitalizovaný nebyl.

8. Dále krajský osud provedl k důkazům listiny, které byly přiloženy k žalobě, konkrétně zprávy o jeho ambulantním vyšetření ze dnů 6. 9. 2022, 7. 9. 2022, 19. 10. 2022 a 23. 10. 2022. Z těchto nevyplývaly skutková zjištění, která by měnila výše uvedené závěry posudkové komise (tato s nimi nadto pracovala ve svém posudku).
9. Další důkazní návrhy, konkrétně listiny o ambulantních vyšetřeních žalobce ze dnů 24. 5. 2023, 23. 5. 2023, 8. 3. 2023 a 26. 4. 2023 krajský soud zamítl, neboť tyto jsou časově již poměrně vzdáleny od doby, ke které byl posuzován zdravotní stav žalobce, tedy dne 24. 8. 2022 (datum vydání rozhodnutí žalované).

IV. Posouzení věci krajským soudem

10. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s. v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) a vycházel přitom ze zjištěného skutkového a právního stavu (§ 77 odst. 2 s. ř. s.) a konstatoval, že závažnějších pochybení v průběhu správního řízení a v napadeném rozhodnutí žalované neshledal.
11. **Žaloba byla shledána nedůvodnou.**
12. V ustanovení § 39 ZDP, je v odst. 1 uvedeno, že pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.

13. V odst. 2 se pak uvádí, že jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, - nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, - nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
14. V odst. 3 je uvedeno, že pracovní schopností se rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
15. Odst. 4 tohoto ustanovení pak upravuje určování poklesu pracovní schopnosti, při němž se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, - zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, - zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, - schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, - schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, - v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti jen za zcela mimořádných podmínek.
16. Další odstavce tohoto ustanovení pak upravují to, že za zdravotní postižení se pro účely posouzení poklesu pracovní schopnosti považuje soubor všech funkčních poruch, které s ním souvisejí, za stabilizovaný zdravotní stav se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení. Pojištěnec je pak adaptován na své zdravotní postižení, jestliže nabyt, popřípadě znovu nabyt schopnosti a dovednosti, které mu spolu se zachovanými tělesnými, smyslovými a duševními schopnostmi umožňují vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se určuje v celých číslech.
17. V této projednávané věci se jedná o dávku podmíněnou zdravotním stavem a v takovém případě je rozhodnutí soudu závislé především na odborném lékařském posouzení. Ve správním soudnictví ve věcech důchodového pojištění posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost pojištěnců posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, jak vyplývá z § 4 odst. 2 ZOPSZ, o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Podle platné a účinné právní úpravy platí, že zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely odvolacího řízení správního (tzn. námitkového řízení) posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise.
18. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst.

2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna (viz k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, čj. 6 Ads 11/2013-20, přístupný na www.nssoud.cz). Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí v dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, čj. 6 Ads 99/2011-43, přístupný na www.nssoud.cz).

19. Náležitosti posudku jsou upraveny v § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, stanovení míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitostí posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti. Jde-li přitom alespoň o invaliditu I. či II. stupně (tedy pokles pracovní schopnosti v rozmezí nejméně o 35%, avšak nejvíce o 69 %), musí posudek obsahovat rovněž tzv. pracovní rekomandaci, tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, čj. 4 Ads 19/2012-18, přístupný na www.nssoud.cz).
20. Soud dodává, že posouzení míry poklesu pracovní schopnosti představuje odbornou medicínskou otázku, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí, též znalosti z oboru posudkového lékařství a jejíž posouzení je zákonem svěřeno posudkovým orgánům (srov. § 4 odst. 2, § 8 a § 16 ZOPSZ). Odborné posudkové závěry ovšem nepodléhají hodnocení soudu z hlediska jejich správnosti, neboť k tomu soudci nemají odborné lékařské znalosti. V posudku musí být uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a pokud ano, které zdravotní postižení je považováno za jeho rozhodující příčinu. Za rozhodující příčinu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce (§ 2 odst. 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb.). Procentní míry poklesu pracovní schopnosti podle druhů zdravotního postižení jsou uvedeny v příloze k vyhlášce o posuzování invalidity. Posudková komise je povinna odůvodnit zařazení zdravotního postižení pod konkrétní položku uvedené přílohy i určení míry poklesu pracovní schopnosti v rámci rozpětí stanoveného v jednotlivých položkách, včetně případného

navýšení podle § 3 citované vyhlášky. Je-li příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce více zdravotních postižení, hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nesčítají; v tomto případě se určí, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.

21. V posuzované věci soud vyhodnotil posudek PK ze dne 21. 3. 2023 jako posudek splňující všechny formální náležitosti ve smyslu § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb. Posudek byl vypracován posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí zasedající v řádném složení za účasti lékaře s odborností psychiatrie. Žalobce byl při jednání komise dne 15. 3. 2023 přešetřen odborným neurologem. Dle názoru soudu byl tedy komplexně zhodnocen jeho zdravotní stav, a to nejenom na základě lékařských zpráv, přičemž k objektivnímu posouzení zdravotního stavu PK provedla sama při jednání jeho přešetření.
22. V souhrnu krajský soud shledal, že předložený posudek PK je po stránce obsahové úplný a přesvědčivý, a splňuje tak požadavky kladené judikaturou na to, aby mohl být stěžejním důkazem o invaliditě žalobce. Dle PK pokles pracovní schopnosti žalobce činil 30 %, tj. žalobce k datu vydání napadeného rozhodnutí nebyl invalidní. Správní orgány tedy nepochybily v tom, že zamítly žádost žalobce o invalidní důchod z důvodu nesplnění podmínek stanovených v § 38 ZDP.
23. Soud závěrem konstatuje, že chápe obtížnou životní situaci i zdravotní obtíže žalobce a z toho plynoucí potíže na pracovním trhu, avšak tyto skutečnosti samy o sobě nemohou vést k jinému posouzení. S ohledem na výše uvedené totiž nebylo prokázáno, že k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované byl žalobce invalidní, a proto nemohl jeho žalobě vyhovět.
24. Soud pro úplnost uvádí, že případné zhoršení zdravotního stavu žalobce po vydání napadeného rozhodnutí žalované nemůže být v rámci tohoto přezkumu hodnoceno. Soud zde odkazuje např. na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2007, č. j. 4 Ads 125/2006-39, podle něhož rozhoduje-li Česká správa sociálního zabezpečení o nároku na dávku, jejíž přiznání je podmíněno zdravotním stavem (zde: zvýšení důchodu pro převážnou bezmocnost, § 70 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení), vychází z odborného lékařského posouzení o zdravotním stavu, který je zjišťován k datu rozhodnutí správního orgánu. Zhoršení zdravotního stavu po tomto datu může být předmětem posouzení teprve na základě nové žádosti.

V. Závěr a náklady řízení

25. Krajský soud považoval podkladový posudek PK za objektivní, komise měla k dispozici veškerou dostupnou zdravotní dokumentaci žalobce a zasedala v řádném složení. Krajský soud proto shledal žalobu nedůvodnou a postupem dle § 78 odst. 7 s. ř. s. ji zamítl.
26. Výrok II. o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť úspěšná žalovaná nežádala náhradu nákladů řízení a žalobce nebyl v řízení úspěšný, pročez nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu.

Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost. (§ 12 odst. 1, § 102, § 104a odst. 1, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 31. května 2023

JUDr. Martina Kůchlerová, Ph.D. v. r.
samosoudkyně